

MONOGRAFIJA HPD »ZAGREB-MATICA« 1948 – 2008

Nije rijetkost da planinarska društva iz raznih gradova širom Hrvatske obilježe osamdesetu, devedesetu, stotu ili čak stoidesetu obljetnicu »svoje« rada, pa činjenica da je najveće zagrebačko društvo u 2008. obilježilo »samo« 60. obljetnicu može neupućenome djelovati pomalo skromno i nebitno. Treba zato podsjetiti da je HPD »Zagreb-Matica«, osnovano 1948. pod imenom PD »Zagreb«, najstarije planinarsko društvo u Hrvatskoj koje postoji i djeluje neprestano od osnutka do današnjih dana. Ne umanjujući značenje svečanosti koje priređuju »starija« društva, treba istaknuti da ona, prisjećajući se osnivanja podružnica nekadašnjeg HPD-a, zapravo obilježavaju obljetnice početka organiziranog planinarstva u svojem gradu, ali ne i neprekidnoga društvenog rada. Vihar Drugoga svjetskog rata uništio je HPD i njegove podružnice, nakratko prekinuo kontinuitet organiziranog planinarstva, a novo doba planinarstva započelo je osnutkom PD-a »Zagreb« i nedugo potom osnutkom Planinarskog saveza Hrvatske (današnji HPS).

HPD »Zagreb-Matica« sve je vrijeme ujedno i najveće planinarsko društvo u Zagrebu i Hrvatskoj, a nije pretjerano reći da je to društvo svojevrsan rasadnik planinarstva u Zagrebu. Nekoliko društava u Zagrebu osamostalilo se izdvajanjem iz »Matice«, a mnogi planinari koji djeluju u drugim društvima svoj su planinarski život započeli upravo u tom društvu. Ujedno je HPD »Zagreb-Matica« i društvo s vjerojatno najraznorodnijom planinarskom aktivnošću u Hrvatskoj – tijekom povijesti bile su zastupljene doslovno sve planinarske specijalnosti (GSS, planinarsko skijanje, alpinizam, speleologija, orijentacija, zaštita prirode, školovanje i druge) i u svima su postignuti vrijedni rezultati.

Ne treba ni reći da je tako bogatu i razgranatu djelatnost izuzetno teško sabrati i objediniti u jednoj knjizi, no »Zagreb-Matici« to je povodom 60. obljetnice uspjelo na doista jedinstven način – krajem 2008. tiskana je opsežna monografija koja je za to društvo i za zagrebačko planinarstvo ono što je »Zlatna knjiga hrvatskog planinarstva« (2004.) za cjelokupnu planinarsku organizaciju u Hrvatskoj. Treba reći i to da se ovako vjerodostojna monografija može napraviti u vrijeme dok još ima živih ljudi koji se sjećaju prvih godina rada društva i u tom smislu iskorišten je gotovo posljednji takav trenutak.

Knjiga sadrži 256 stranica velikog formata (20×27 cm), tiskana je u boji i tvrdo ukoričena. Sastoji se od četiri velike cjeline: 1. Počeci i razvoj, 2. Jedi-



nice Društva, 3. Značajna događanja i aktivnosti, 4. Prilozi. U uvodnom dijelu najtemeljitije je obrađeno vrijeme osnutka društva i prve godine rada te su objašnjene okolnosti koje su dovele do njegova osnivanja. Slijede društvena kronika i opširni kroničarski prikazi rada svih odsjeka, sekcija i grupa, a zatim članci o značajnijim društvenim aktivnostima (skrb o planinarskim objektima i putovima, zapaženije akcije). Zadnji dio knjige sadrži bibliografiju članaka o Društvu u »Hrvatskom planinaru«, popis članova koji su primili razna planinarska priznanja, opsežan biografski leksikon (230 članova!) te Statut društva.

Osim velikog truda, kvaliteti knjige pridonijelo je još nekoliko dobrih i sretnih okolnosti. Korisno polazište bili su materijali za monografiju prikupljeni još 1997., uoči 50. obljetnice osnutka društva, za monografiju koja se planirala tiskati povodom tog jubileja, a pravi posao započeo je sredinom 2007. kada je priprema knjige povjerena provjerenim planinarskim publicistima prof. dr. Željku Poljaku kao priređivaču, Alanu Čaplaru kao grafičkom uredniku te Zvezdani Gregorini kao glavnoj urednici. Tekstove za knjigu

napisalo je dvadesetak autora, a uz to je prikupljeno nekoliko stotina dijapozitiva, fotografija i dokumenata.

Najteže je bilo sakupiti i potom sustavno obraditi veliku količinu podataka, a taj je posao s izuzetnom predanošću i pedantnošću obavila dugogodišnja istaknuta članica društva Zvezdana Gregorina. U tom obilju raznorodnih podataka trebalo je razabrati što su najvrjednije aktivnosti, objasniti i prikazati povijesne trendove te po pristupu i stilu uskladiti sva poglavlja (»Zagreb-Matica« danas ima šest sekcija i odsjeka, a obrađene su i sekcije koje danas više ne postoje). Taj posao izveo je uz pomoć Zvezdane Gregorina neumorni planinarski stvaralac prof. dr. Željko Poljak koji je u mladim danima bio član društva.

Iznimna su vrijednost ove knjige brojne fotografije tiskane u boji. One zorno dočaravaju ne samo rad u društvu već i razvitak planinarstva u Zagrebu u razdoblju od završetka Drugoga svjetskog rata do današnjih dana. Za knjigu koja obrađuje povijesne okolnosti, a imajući na umu da do starih fotografija iz privatnih zbirki često nije lako doći, upravo je zavidljivo da je prikupljeno toliko uspelih i raznolikih fotografija da na svakoj stranici postoji barem jedna, a na mnogima i više slika koje prate i nadopunjuju osnovni tekst, tako da je knjiga i vizualno vrlo atraktivna. K tome, zalaganjem predsjednika Antona Bikića i drugih članova Društva uspjelo se uštedjeti dovoljno sredstava da knjiga bude priređena na raskošan

VESNA HOLJEVAC



Živučići osnivači HPD-a »Zagreb-Matica« primili su prve primjerke knjige

način. Sretna okolnost bila je i odabir tiskare Denona koja je majstorski obavila svoj dio posla.

Knjiga je predstavljena na velikoj svečanosti HPD-a »Zagreb-Matica« u staroj gradskoj vijećnici pred više od 300 uzvanika i članova društva.

Ova će knjiga po mnogočemu predstavljati uzor društvima kako napraviti bogatu, raskošnu i vjerodostojnu monografiju o svom društvu. Knjiga se može nabaviti u poslovnicu HPD-a »Zagreb-Matica« (Petrićeva 4, Zagreb), svakim radnim danom od 18 do 20:30 sati.

Alan Čaplar



VESNA HOLJEVAC

Svečana akademija HPD-a »Zagreb-Matica« 17. prosinca u staroj gradskoj vijećnici u Zagrebu